

«Ακολουθίες Αγίων και Χάρτινες Εικόνες. Οι συλλογές της Ντόρης Παπαστράτου στη Γεννάδειο και στο Μουσείο Βυζαντινού Πολιτισμού» (Κατερίνα Χουζούρη)

/ [Πεμπτουσία](#)

Image not found or type unknown

Την Παρασκευή 18 Νοεμβρίου, στις 19:00μ.μ., στο Αμφιθέατρο Cotsen Hall, της Γενναδείου Βιβλιοθήκης, οδός Πολέμου 9, στην Αθήνα, θα πραγματοποιηθεί εκδήλωση με θέμα: «Ακολουθίες Αγίων και Χάρτινες Εικόνες. Οι συλλογές της Ντόρης Παπαστράτου στη Γεννάδειο και στο Μουσείο Βυζαντινού Πολιτισμού». Θα μιλήσουν οι: Αναστασία Τούρτα, Επίτιμη Διευθύντρια του Μουσείου Βυζαντινού Πολιτισμού και Διευθύντρια του Ευρωπαϊκού Κέντρου Βυζαντινών και Μεταβυζαντινών Μνημείων και ο Κρίτων Χρυσοχοΐδης, Ομότιμος Διευθυντής Ερευνών στο Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών.

Η υποδοχή της Ζώνης της Θεοτόκου στην Κωνσταντινούπολη. Κωδικός Βχει 230,

Το θέμα είναι οι συλλογές της Ντόρης Παπαστράτου, που φυλάσσονται στη Γεννάδειο Βιβλιοθήκη και στο Μουσείο Βυζαντινού Πολιτισμού της Θεσσαλονίκης. Επίσης, θα εκτεθούν φυλλάδες ακολουθιών και χάρτινες εικόνες, από τις συλλογές της Ντόρης Παπαστράτου.

Πώς ήρθε όμως στην κατοχή της Γενναδείου, η συλλογή της Ντόρης Παπαστράτου;

«Οι Δάφνη και Μαρίνα Ηλιάδη δώρισαν στη Γεννάδειο Βιβλιοθήκη, το corpus των έντυπων ακολουθιών που είχε συλλέξει η μητέρα τους, Ντόρη Παπαστράτου, μια μοναδική συλλογή που αντικατοπτρίζει τη συνέχεια της Βυζαντινής λειτουργικής παράδοσης, στα χρόνια της Τουρκοκρατίας και τη νεώτερη εποχή...

Η Ντόρη Παπαστράτου (1923-1987) απέκτησε το κυρίως σώμα των ακολουθιών, τον Ιούνιο του 1980, από τη βιβλιοθήκη του συλλέκτη Α. Α. Χατζηδήμου. Οι ακολουθίες ως λειτουργικά βιβλία, παρουσίαζαν για εκείνην ένα ξεχωριστό ενδιαφέρον σε σχέση με την ορθόδοξη λατρεία, παραπληρωματικό με τη συλλογή των χάρτινων θρησκευτικών εικόνων, που τόσο επιμελώς συνέλεγε...

Το corpus αυτό, έχει καταλογογραφηθεί από τον Δημοσθένη Στρατηγόπουλο και έχει δημοσιευθεί με τίτλο Έντυπες Ακολουθίες Αγίων, Συλλογή Ντόρης Παπαστράτου (Αθήνα 2007), υπό την επιστημονική εποπτεία του Κρίτωνα Χρυσοχοΐδη. Η έκδοση αυτή του 2007, συμπληρώνει το έργο του Louis Petit, *Bibliographie des acolouthies grecques* [Subsidia Hagiographica 16] (Bruxelles 1926)». [1]

Ακολουθίες Αγίων και Χάρτινες Εικόνες.

Οι Συλλογές της Ντόρης Παπαστράτου στη Γεννάδειο και στο Μουσείο Βυζαντινού Πολιτισμού

Τι ακριβώς είναι οι έντυπες ακολουθίες;

Οι έντυπες ακολουθίες, έχουν συνήθως τη μορφή φυλλαδίου ή απλού βιβλίου. Το περιεχόμενό τους, αποτελείται από ύμνους που ψάλλονται την ημέρα εορτής αγίων ή θαυμαστών γεγονότων της εκκλησίας και αγιολογικά κείμενα. Η συλλογή της Ντόρης Παπαστράτου, περιλαμβάνει 665 φυλλάδες ακολουθιών. Οι ακολουθίες όμως αποτελούν και πηγή πληροφοριών για τη λαϊκή Ορθόδοξη λατρεία, αλλά και για τη γλώσσα στην εποχή της Τουρκοκρατίας.

Σε ό,τι αφορά στη χρονολόγηση, η συλλογή περιλαμβάνει δύο ακολουθίες που εκδόθηκαν τον 17ο αι. Τριάντα επτά ακολουθίες χρονολογούνται στον 18ο αι., ενώ οι λοιπές στον 19ο και 20ο αι. μέχρι το 1981. Ιδιαίτερα σημαντικές, θεωρούνται οι 237 ακολουθίες, που χρονολογούνται μετά την έκδοση της βιβλιογραφίας του L. Petit (1926), καθώς καλύπτουν ένα κενό στη βιβλιογράφηση της παραγωγής ακολουθιών, στον 20ο αιώνα.

«Στις εξακόσιες εξήντα πέντε φυλλάδες και σύμμικτους τόμους, καταγράφονται τα ποιητικά κείμενα (κυρίως οι κανόνες) των ακολουθιών για 394 ιερά πρόσωπα (για 348 αγίους, για επτά εορτές του δεσποτικού κύκλου και για 39 εορτές της Θεοτόκου, από τις οποίες πέντε αφορούν εορτές του θεομητορικού κύκλου και 34 εορτές εις ανάμνηση θαυμάτων εικόνων της Θεοτόκου)».[2] Ταυτόχρονα αναδεικνύονται τα ονόματα 186 υμνογράφων, μια ιδιαίτερα σημαντική πληροφορία, για την αποκάλυψη των πολυάριθμων και συχνά άγνωστων μεταβυζαντινών και νεώτερων υμνογράφων, οι οποίοι δημιούργησαν τη λαμπρή παράδοση της βυζαντινής ποίησης.

Κατερίνα Χουζούρη

[1] <http://www.akolouthies.gr/about.php>

[2] Όπως παραπάνω